

LAKIALOITE 93/2010 vp

Laki verotusmenettelystä annetun lain 17 §:n ja arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain 28 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Viimeksi tehtyjen kattavien selvitysten mukaan harmaan talouden osuus Suomessa oli 1990-luvun puolivälissä 4–5 % kokonaistuotannosta eli noin 4–5 miljardia euroa. Tämän jälkeen kokonaistuotanto on lähes kaksinkertaistunut eikä harmaa talous ole merkittävästi vähentynyt vaan päinvastoin. Karkeasti arvioiden verotuksen ulkopuolelle jää tällä hetkellä noin 10 miljardin euron harmaa talous.

Harmaan talouden torjunta on useista talousrikistorjuntaohjelmista ja niiden yhteydessä toteutetuista lainsäädännön parannuksista huolimatta suurissa ongelmissa erityisesti kohdealueen kansainvälistymisen, viranomaisten resurssien vähäisyyden ja osin hampaattoman lainsäädännön seurauksena.

Hallintarekisterin kautta voivat ulkomaiset sijoittajat sijoittaa nimettöinä osakkeisiin, johdannaisiin ja muihin rahoitusmarkkinainstrumentteihin. Arvopapereiden hallintarekisteröinnin takaama omistuksen nimettömyys on merkittävimpiä lainsäädännöllä varmistettuja verovalvonnan aukkokohtia. Hallintarekisterin keskeisiä ongelmia ovat hallintarekisterissä olevien sijoittajien verottomien osinkojen kasvava määrä sekä se, että Suomeen verovelvollinen voi hankkia hallintarekisterin kautta osakkeita ulkomaisen palvelutarjoajan kautta.

Hallintarekisteröidyille osakkeille maksettavista osingoista perittävä lähdevero voidaan kokonaan tai osittain kiertää esittämällä osingon saajan kotipaikaksi valtio, jonka kanssa Suomal-

la on osingoista perittävää lähdeveroa pienentävä tai sen kokonaan poistava verosopimus. Tämä mahdollisuus koskee sekä Suomessa yleisesti verovelvollisia että rajoitetusti verovelvollisia osingonsaajia. Rajoitetusti verovelvollinen tarkoittaa sitä, että osinkojen 28 prosentin lähdeverosta voidaan laskea aina nollaan asti verosopimuksen sisällöstä riippuen.

Rajoitetusti verovelvollisille maksetut osingot ovat 2000-luvun puolivälin jälkeen ohjautuneet kasvavaa vauhtia maihin, joiden kanssa solmitussa verosopimuksessa osingot voidaan maksaa jollekin saajaryhmälle ilman lähdeveroa. Nämä 0-verosopimukset tulevat Suomelle erittäin kalliiksi. Esimerkiksi Yhdysvaltojen kanssa vuonna 2006 tehty verosopimuksen muutos aiheutti Suomen Yhdysvaltoihin maksetuista osingoista saamien verotulojen vähentymisen yhdessä vuodessa 40 miljoonalla eurolla 370 miljoonaa euroon. Suomen tulisi tarkastella kriittisesti verosopimusten osinkoja koskevia 0-verotilanteita ja ryhtyä tarvittaessa toimenpiteisiin niiden poistamiseksi.

Rajoitetusti verovelvollisille maksettuihin osinkoihin liittyy verottajan kannalta huomattava taloudellinen intressi. Esimerkiksi vuonna 2008 kertyi 800 miljoonaa euroa osinkoja, jotka syntyivät lähdeverolain edellyttämän 28 %:n ja tosiasiaassa sovelletun vajaan 10 %:n erotuksesta. Tämän erotuksen pitäisi perustua yksilöityihin ja varmennettuihin tietoihin osingonsaajasta ja verosopimuksen soveltamisen edellytyksistä

eikä varmentamattomiin ja vaikeasti tarkistettavissa oleviin ilmoituksiin.

Finanssivalvonnalla on oikeus saada tietoja hallintarekisteriin liittyvistä omistussuhteista, sillä ei ole kuitenkaan oikeutta antaa valvonnassaan saamia tietoja Verohallinnolle. Korkeimman hallinto-oikeuden 8.5.1998 antamassa ratkaisussa 826 katsottiin, ettei veroviranomaisilla ollut oikeutta saada nähtäväkseen Finanssivalvonnalle luottolaitosten valvonnassa tulleita asiakirjoja.

Hallintarekisteriä suunnitellaan laajennettavaksi osakkeiden ja lainapapereiden lisäksi myös sijoitusrahastojen rahasto-osuuksiin ja suomalaisiin sijoittajiin. Hallintarekisterin käytöalan laajentaminen ilman konkreettisesti toteutettavissa olevan ja kattavan valvonnan varmistamista ei ole verojärjestelmän uskottavuuden näkökulmasta perusteltavissa oleva kehitys-suunta. Hallintarekisteröityjen arvopapereiden

viranomaisjulkisuuden toteuttaminen rajoittaisi mahdollisuuksia omistuksen nimettömyyden suojissa tapahtuvaan verorikollisuuteen ja rahanpesuun. Se antaisi myös Suomelle mahdollisuuden muuttaa kansainvälisessä tietojenvaihdossa rooliaan veroparatiisivaltiosta aktiiviseksi.

Tässä aloitteessa esitetään Verohallinnolle samanlaista tietojensaantioikeutta kuin Finanssivalvonnalla nykyisin on. Ehdotetun ilmoitusvelvollisuuden hallintarekisteröinnin hoitaja voisi täyttää esimerkiksi ilmoittamalla Verohallinnolle osingonsaajasta tosiasialliset nimi- ja asuinpaikkatiedot, mikäli lain edellyttämästä lähdeveroprosentista halutaan poiketa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

verotusmenettelystä annetun lain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan verotusmenettelystä annetun lain (1558/1995) 17 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 520/2010, sekä

lisätään 17 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 565/2004, 1745/2009 ja 520/2010, uusi 14—15 momentti seuraavasti:

17 §

Muita tietoja koskeva sivullisen yleinen tiedonantovelvollisuus

Arvopaperikeskuksen on toimitettava Verohallinnolle verotusta varten tarpeelliset tiedot arvo-osuusjärjestelmään kuuluvista arvo-osuuksista, arvo-osuusrekisterin tietojen mukaisista omistajista sekä tuoton saajista. Pörssiyhtiön, jonka osakkeet eivät ole arvo-osuusjärjestelmässä, on ilmoitettava osakeluettelosta vastaavat tiedot Verohallinnolle.

Hallintarekisteröinnin hoitaja on pyynnöstä velvollinen ilmoittamaan Verohallinnolle arvo-osuuksien todellisen omistajan nimen, jos se on tiedossa, ja sen, kuinka monta arvo-osuutta omistajalla on. Jollei arvo-osuuksien todellisen omistajan nimi ole tiedossa, hallintarekisteröinnin hoitaja on velvollinen ilmoittamaan vastaavat tiedot omistajan puolesta toimivasta asiamiehestä sekä tämän antaman kirjallisen vakuutuksen siitä, ettei arvo-osuuksien todellinen omistaja ole suomalainen henkilö.

Verohallinto voi antaa tarkemman määräyksen tavasta, jolla tiedot arvo-osuuksien todellisesta omistajasta tai arvo-osuuksien todellisen

omistajan puolesta toimivasta asiamiehestä sekä näiden tunnistamiseksi tarpeellisista yhteystiedoista on ilmoitettava.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2011.

2.

Laki

arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain 28 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain (826/1991) 28 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1386/1995, 992/1998 ja 795/2000, uusi 5 momentti seuraavasti:

28 §

Hallintarekisteröinti

lesta toimivasta asiamiehestä siten kuin verotusmenettelystä (1558/1995) annetun lain 17 §:ssä säädetään.

Verohallinnolla on oikeus saada tietoja arvo-osuuksien todellisesta omistajasta tai tämän puo-

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2011.

Helsingissä 28 päivänä lokakuuta 2010

Eero Heinäluoma /sd
Miapetra Kumpula-Natri /sd
Jukka Gustafsson /sd
Ilkka Kantola /sd
Valto Koski /sd
Jouko Skinnari /sd
Jacob Söderman /sd
Jutta Urpilainen /sd
Tuula Väättäin /sd
Marjaana Koskinen /sd
Rakel Hiltunen /sd
Maria Guzenina-Richardson /sd
Kari Rajamäki /sd
Matti Saarinen /sd

Reijo Laitinen /sd
Tero Rönni /sd
Maarit Feldt-Ranta /sd
Saara Karhu /sd
Lauri Kähkönen /sd
Sirpa Paatero /sd
Merja Kuusisto /sd
Raimo Piirainen /sd
Johanna Ojala-Niemelä /sd
Päivi Lipponen /sd
Pauliina Viitamies /sd
Tuula Pelttonen /sd
Pia Viitanen /sd
Katja Taimela /sd